

Ed Schröder en het nieuwe MM3 programma

JAN LOUWMAN

Uiterlijk begin september a.s. zal Mephisto het MM3 programma op de markt brengen. Dit programma van Ed Schröder uit Deventer komt beschikbaar voor de Mephisto computers: Mobile, Modular, Exclusive en München. Ook is het MM3 modulolos aan te schaffen. De prijzen ten aanzien van het MM2 programma zijn ongewijzigd, of zelfs iets lager. In deze bijdrage wordt uitgebreid ingegaan op de prestaties en bijzonderheden van dit Mephisto MM3 programma en ook op programmeur Ed Schröder, die dit voortreffelijke programma tot stand bracht. Het is waarschijnlijk dat dit programma ook wordt opgenomen in de Super Mondial Forte, een speciale versie van Super Mondial. Deze nieuwe computer komt eventueel oktober a.s. op de markt.

Programmeur Ed Schröder heeft precies dertien maanden aan dit MM3 programma gewerkt, in totaal 3000 programmeeruren. In die dertien maanden verzorgden Hans van der Zijden en uw auteur het testwerk voor hem. Wij speelden totaal meer dan 600 partijen, overwegend in toernooiveels tegen alle andere topcomputers, via negen verschillende versies. De eindversie welke voor U binnenkort verkrijgbaar komt, is op dit moment na Mephisto Amsterdam de

sterkst spelende computer en beschikt ook over een maximaal aantal bedieningsmogelijkheden. Deze eindversie behaalde uit 144 partijen in het tempo 40 zetten voor 2 uur bedenktijk tegen de vermelde topcomputers de navolgende resultaten: (zie kader).

Bovendien speelde de MM3 12 partijen tegen spelers met een Elo van 1800-1980 en scoorde daaruit 9 punten = 75%.

Dit programma rekt op krap 4 MHz rekensnelheid en beschikt over 8 Kb RAM en 32 Kb ROM geheugens. Er zijn 5000 zetten openingsboek opgenomen in transposities. De I.O. of de bedieningsmogelijkheden dan wel de features zijn zeer uitgebreid en zijn veel meer omvattend dan in het MM2 programma. Een opsomming van dit via de B-strategie rekenende programma (deze informatie is zowel tijdens als na het denkproces beschikbaar):

- geeft bedenktijden weer per kleur, zowel per zet als getotaliseerd
- weergave van de plydiepte (B-strategie)
- weergave van de berekende boom t/m 5 ply
- weergave van de best berekende zet plus de consequenties van elke andere zet, numeriek en na elke berekende brute force ply gelijst weergegeven (volgorde van beste zet tot slechtste zet)
- berekende plydiepte (A-strategie) is steeds 3 ply lager dan de berekende plydiepte B-strategie

Meph. MM3-Meph. Amsterdam	10 -14	(42%)	
Meph. MM3-Avant Garde	15 - 9	(63%)	
Meph. MM3-R.C.S. Granit	16 - 8	(67%)	
Meph. MM3-Meph. MM2	17 - 7	(71%)	
Meph. MM3-Novag Expert	17 - 7	(71%)	
Meph. MM3-Turbostar/Kasparov	15½- 8½	(65%)	
Totaal	90½-53½	(63%)	uit 144 partijen

Jan Louwman: Ed Schröder en het Mephisto MM III (Rebel) programma

(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 3 – juni 1986) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)

- stellingswaardering zowel materieel als positioneel
- next best mogelijkheid tijdens openingsboek (U heeft dus de keuze de MM3 een bepaalde openingsvariant te laten spelen.)
- onbeperkte terugspeelmogelijkheid
- herspelen van de gespeelde partij is mogelijk
- speelt op lichtnet en batterijen (door de toegepast C-Mos uitvoering lange batterijduur)
- goed werkende zettenteller (is in MM2 helaas anders)
- extra mogelijkheid de zetten in te toetsen (bij MM2 onmogelijk)
- schaakleraarprogramma (bij MM2 niet aanwezig)
- reverse mogelijkheid (met zwart vanaf de onderkant van het bord spelen)
- gemakkelijke mogelijkheid om willekeurige stellingen in te voeren
- monitor-modus (via memory zetten invoeren)
- beschikt over 17 speelniveau's
- beschikt over een permanent-brain (analyseert door tijdens Uw bedenktijd)
- verwisselbaar programma zowel qua software als hardware
- speciaal openingsmoduul, speciaal voor dit MM3 programma, is aan te sluiten (extra 25.000 openingszetten in transpositions)
- lost problemen op tot en met mat in 8 en beheerst de minorpromotie.

Naast de prima speelsterkte derhalve een maximaal aantal bedieningsmogelijkheden, het laatste ongeveer gelijk aan de Mephisto Amsterdam!

De MM3 speelt vooral positioneel goed met een uitstekende gehanteerde pionnenstructuur. De eindspelbehandeling is redelijk. Ed Schröder heeft dit programma op de Apple 2E personal computer ontwikkeld. Dit programma is zeer geschikt voor correspondentieschaak en analyses, vooral omdat tijdens het denkproces alle gegevens afroepbaar zijn. Voorjaar 1987 komt dit programma ook beschikbaar voor praktisch alle home-computers en personal-computers, welke met de 6502 en 680 processor werken.

Ed Schröder heeft met dit MM3 programma een topprestatie geleverd en is nu naast

Frans Morsch de tweede Nederlandse schaakprogrammeur die tot de wereld-opklasse is gaan behoren. Van zeer nabij hebben wij zijn prestaties en vorderingen gevolgd op zijn weg met de vele "up's" en "downs". Als hij, als overigens pur sang optimist, eens in de put zat omdat iets niet lukte, spraken Hans en ik hem moed in, gingen intensiever testen en probeerden hem aanwijzingen te geven. Naarmate zijn programma beter ging spelen werden Hans van der Zijden en ik steeds enthousiaster. Een bekroning op zijn werk was het moment, dat wij het verantwoord vonden dit MM3 programma mee te laten spelen in het ROM'84 computerteam, waar het 3½ uit 4 scoorde.

Ed Schröder begon met schaakprogrammering in 1981, toen nog met een Basic programma. Al snel schakelde hij over op de assembler programmeertaal. Hij speelde diverse malen mee in het Nederlandse kampioenschap en deed ook mee aan het WK 1985 te Amsterdam met zijn programma REBEL, zowel op de Tandy als op de Apple 2. In 1985 schakelde hij over van de Z80 processor op de 6502 processor en gaf Mephisto hem opdracht een MM3 programma te ontwerpen onder voorbehoud dat dit MM3 programma beter zou spelen dan de gemiddelde concurrent. Daar slaagde Ed dus duidelijk in. Hans en ik, die in totaal 1000 testuren aan de MM3 besteedden, waren weliswaar nuttige helpers, maar de klus moest Ed opknappen. Ik denk dat wij Ed van harte kunnen feliciteren met zijn prestatie en het eindresultaat. Deze MM3 met een Nederlands schaakprogramma kan ik U van harte aanbevelen.

In de volgende aflevering zal ik de winkelprijzen en de KNSB prijzen voor alle MM3 versies bekend maken.

Tenslotte drie behandelde winstpartijen van de Mephisto MM3, twee tegen de Avant Garde en één gespeeld in het ROM'84 computerteam. In de laatste partij strafte MM3 passief spel van zijn tegenstander duchtig af. Het schaaktechnische commentaar in deze partijen is van onze redacteur Minze bij de Weg. Het speltempo was steeds 40 zetten voor 2 uur bedenktijd.

Jan Louwman: Ed Schröder en het Mephisto MM III (Rebel) programma

(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 3 – juni 1986) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)

(photo by Piet Janmaat)

**Ed Schröder in actie tijdens het Aegon-toernooi.
Met zijn programma behaalde hij de laatste tijd uitstekende resultaten.
Links op de achtergrond is Jan Louwman nog net in beeld.**

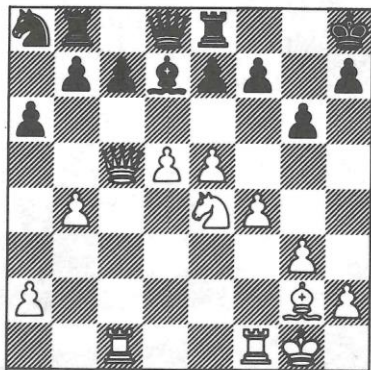
(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 3 – juni 1986) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)

Wit: MM3

Zwart: Steeksma

Rom'84-Ivoren Toren

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pf3 Lg7 4. g3 0-0 5. Lg2 Tot zover het openingsboek van de MM3 5. ..., d5 6. cxd5 Pxd5 7. e4 Pb6 8. Pc3 Pc6 9. d5 Pe5 10. Pxe5 Lxe5 11. Lh6 Te8 12. f4 Lh8 13. e5 Tb8 14. 0-0 Lg7 15. Lxg7 Kxg7 De MM3 mag dan snel uit zijn openingsboek zijn geweest, zijn spel maakt toch een gezondere indruk dan dat van de zwartspeler. 13. ..., Tb8 doet mysterieus aan en de manoeuvre 12. ..., Lh8 en 14. ..., Lg7 oogt ook niet erg consequent. Het lijkt er ook in het vervolg op dat zwart probeert na te gaan of de computer in staat is een plan te ontwerpen tegen een absoluut passieve partijopzet. Dat blijkt alleszins mee te vallen. Voorlopig beschikt wit nog over een flink aantal voor de hand liggende zetten, die veel punten opleveren en ze blijken stuk voor stuk versterkingen van de witte stelling. 16. Tc1 a6 Moest wel, want er dreigde Pb5. 17. Dd4 Kg8 18. b4 Ld7 19. Dc5 Pa8 20. Pe4 Kh8

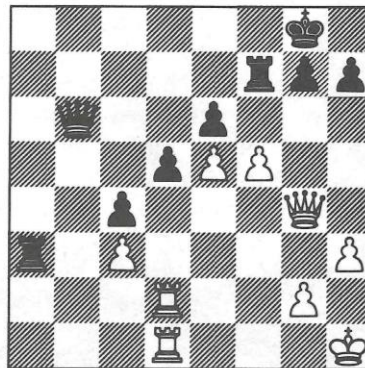
Provocatie of de wanhoop nabij? Laten we het maar op het laatste houden. Intussen maakt de zet het door een tactische finesse wit wel gemakkelijk verder te komen. 21. e6! fxe6 22. dxe6 Lc6 22. ..., Lxe6 ging natuurlijk niet vanwege 23. De5+, een van de bezwaren van Kh8. Een ander nadeel is de dreigende vork op f7. 23. Pg5 Tf8 24. Pf7+ Txf7 25. exf7 Df8 26. De5+ Dg7 27. Lxc6 bxc6 28. Txc6 Tf8 29. Txa6 Pb6 30. Dxc7 Pd5 31. Dc5 Dxf7 32. a4 e5 33. Td6 Pc7 34. Td7 Dg8 35. Dxe5+, zwart geeft het op.

Wit: MM3

Zwart: Avant Garde met CB 16

Niveau: 3 minuten

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. La4 Pf6 5. 0-0 Pxe4 6. d4 b5 7. Lb3 d5 8. dxe5 Le6 9. c3 Le7 10. Pbd2 0-0 11. De2 Pc5 12. Pd4 Pxb3 Tot zover het openingsboek van zwart. 13. P2xb3 En tot zover van wit. 13. ..., Pxd4 14. Pxd4 c5 15. Pxe6 fxe6 16. Le3 Dc7 17. f4 c4 18. Dg4 Dc6 19. Tad1 Tf5 20. a3 Taf8 21. Tf3 Lc5 22. Lxc5 Dxc5+ 23. Kh1 a5 24. Tdf1 Db6 25. h3 b4 26. axb4 axb4 27. T3f2 Ta8 28. Td2 Tf7 29. Tfd1 Een curieuze manoeuvre van wit. Niet omdat hij slecht zou zijn, maar omdat het er op lijkt dat wit heel planmatig bezig is de opmars f4-f5 door te zetten om op die manier pion d5 te ondermijnen. Zwart 'ziet' het niet en gaat op zijn beurt met zijn eigen plan door. 29. ..., bxc3 30. bxc3 Ta3 31. f5

31. ..., exf5 Na 31. ..., Txf5 kan wit 32. Txd5 spelen, maar misschien was dat toch beter geweest, want in dat geval wordt een stel torens geruild. In het vervolg blijken de twee witte torens zeer gevaarlijk. 32. Df3 De6 33. Txd5 Tf8 Dit soort passieve zetten is funest. We zien in het vervolg wit zijn stelling stelselmatig versterken, terwijl zwart als het ware steeds achter wit aanholt. 34. De3 Te8 35. Dd4 Ta4 36. Dc5 Dg6 37. Td8 De6 38. T1d6 De7 39. Dd5+ Kf8 40. T6d7 Ta1+ Zelfs, of misschien wel juist computers kennen het schaak der wrake. 41. Kh2 Txd8 42. Txd8 Dxd8 en zwart gaf het op.

Jan Louwman: Ed Schröder en het Mephisto MM III (Rebel) programma

(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 3 – juni 1986) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)

Wit: **Avant Garde**

Zwart: **MM3**

Niveau: 3 minuten

1. e4 e5 2. f4 exf4 3. Pf3 Uit zijn openingsboek. 3. ..., d5 4. exd5 Pf6 En zwart uit zijn openingsboek. 5. c4 b5 6. d3 Lb4+ 7. Pc3 De7+ 8. Le2 bxc4 9. dxc4 Lxc3+ 10. bxc3 Ph5 11. Dd4 0-0 12. Lxf4 Te8 13. Pg1 Pxf4 Ziet de MM3 hier stukwinst over het hoofd? Je kunt je afvragen wat er tegen 13. ..., Lg4 is, met de dreiging tweemaal op e2 te slaan. Misschien iets als Ld6, of d5-d6? Het lijkt in ieder geval wel zeker dat de stukwinst, als daar sprake van is, achter de horizon van de MM3 moet liggen. 14. Dxf4 Da3 15. Dd2 La6 12. Kf2 Te4 17. Kf3 f5 18. Ld3 Te5 19. Ph3 Pd7 20. Pf4 Pc5 21. Dc2 g5 22. Ph5 g4+ 23. Kf4 Bang is hij niet. 23. ..., Pxd3+ 24. Dxd3 Dd6 25. Kg5 h6+ 26. Kh4 De7+ 27. Pf6 Moet wel, want 27. Kg3 kost na 27. ..., Te3+ de dame. Helpen doet het natuurlijk niet. 27. ..., Dxf6 28. Kg3 Te4 29. Thb1 Lxc4 30. Dxe4 fxe4, wit geeft het op.

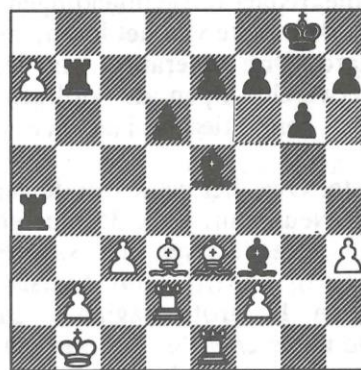
Bij mij (J.L.) thuis speelden de twee gloednieuwe programma's Prestige 3 en Mephisto Cologne een aardige partij.

Wit: **Prestige 3**

Zwart: **Mephisto Cologne**

1. e4 c5 2. Pf3 Pc6 3. d4 cxd4 4. Pxd4 g6 Een interessante keuze, want het versneld fianchetto leidt tot een zeer scherp spel. Valt uit het feit dat deze variant in het openingsboek is opgenomen af te leiden dat de makers van de Mephisto Cologne actief spel als een sterke kant van hun programma beschouwen? 5. Pc3 Lg7 6. Le3 Pf6 7. Pxc6 bxc6 8. e5 Pd5 Dat maakt het nog interessanter. De terugtocht 8. ..., Pg8 is volgens de theorie goed speelbaar. De tekstzet houdt een pionoffer in. In ruil krijgt zwart voorsprong in ontwikkeling en open lijnen voor zijn torens en lopers. 9. Pxd5 cxd5 10. Dxd5 Tb8 11. 0-0-0 Staat bekend als riskant. Het zou interessant zijn te weten tot hoever het openingsboek van beide partijen reikt. 11. ..., Lb7 12. Dc5 Tc8 13. Dxa7 Dc7 14. Ld3 Lxg2 15. Dxc7 Txc7 16. Thg1 Lf3 17. Td2 Lxe5 Openingsboek of niet, zwart heeft zijn geofferde pionnen te-

rug. Het beoordelen van de onderhavige stelling is niet eenvoudig. De zwarte stukken staan actiever, maar wit heeft in zijn damevleugel een sterke troef. Waarschijnlijk zou zwart er het beste aan doen door pionnenopmars in het centrum de witte stukken zo snel mogelijk in hun mogelijkheden te beperken. 18. h3 0-0 19. a4 Tb8 20. c3 Lh2 21. Te1 d6 22. a5 Le5 23. a6 Tb4 24. a7 Ta4 25. Kb1 Tb7

26. Lc2 Taxa7 27. Lxa7 Lxc3 Op die manier maakt zwart er een stukoffer van. Hoewel, van een offer kan niet echt worden gesproken. Zwart krijgt drie pionnen voor het stuk, behoudt zijn sterke centrum en schakelt wits damevleugel uit. Globaal kan dus worden gesteld dat de ruil in zwarts voordeel is. Let op hoe lang de toren op d2 in blijft staan. 28. Le3 Txb2+ 29. Kc1 Ta2 30. Lg5 Ta1 31. Lb1 e6 32. Lh6 Ta8 33. Le4 Lxd2+ 34. Lxd2 Ta1 35. Lb1 Ta4 36. Te3 Ld5 37. Td3 f5 38. Lc2 Ta1 39. Kb2 Ta2 40. Kc3 Kf7 41. Le3 Ta3 42. Kb4 Txd3 43. Lxd3 e5 44. Lg5 Ke6 45. La6 f4 46. Lc8+ Kf7 47. Lg4 Le6 48. Lh6 d5 49. Lxe6 Kxe6 50. Kc3 Kf5 51. Kd3 g5 52. Kd2 g4 53. hxg4 Kxg4 54. Kc2 Kf3 55. Lg7 Kxf2 56. Lxe5 f3 57. Kd3 Kg2 58. Ld4 h5 59. Le3 h4 60. Kd4 h3 61. Kxd5 h2, wit geeft het op.

Jan Louwman: Ed Schröder en het Mephisto MM III (Rebel) programma

(Bron: CSVN tijdschrift Computerschaak nr. 3 – juni 1986) (photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>) (600 dpi)